

امداد در کوهستان سخت است

باران‌های سیل‌آسا، کوهستان‌های کوه‌رنگ را در آستانه ویرانی قرار داده بود. آب، چادرها و زندگی عشایر را با خود برده بود. اما در میان این ویرانی، داستان مهربان و خستگی‌ناپذیر امدادگران هلال احمر، مثل چراغ‌های امید در تاریکی، می‌درخشیدند. یکی از این داوطلبان، «مهدی صادقی»، داستان خود را از دل این فاجعه روایت می‌کند.

«سه سال پیش در یک حادثه با خبر شدیم که سیل، کوهستان را در بر گرفته است. وقتی به محل حادثه رسیدیم، صحنه‌ای از نابودی بود. چادرها، خیس و پاره شده، در میان گل و لای پخش شده بودند. صدای گریه کودکان و ناله‌های پیران، در هوا پیچیده بود. اولین قدم، یافتن افراد آسیب‌دیده و انتقال آن‌ها به مکان امن بود. اما مهم‌تر از همه، نیاز به آب و غذا بود. آب آشامیدنی آلوده، تهدیدی جدی برای سلامتی بود. با کمک تیم‌های بهداشتی، تلاش کردیم تا آب سالم را به دست مردم برسانیم.» صادقی با لحنی پر از حس مسئولیت، ادامه می‌دهد: «هم‌دردی با عشایر، از مهم‌ترین جنبه‌های کار ما بود. بسیاری از آن‌ها، موجبات زندگی خود را از دست داده بودند. از دست دادن دام‌ها، تنها بخش کوچکی از خسارات بود. می‌توانستم درد و رنج آن‌ها را لمس کنم. تلاش می‌کردیم با یکدیگر، هم‌دردی و همراهی کنیم و این برای ما از هر جایزه‌ای مهم‌تر بود.» او به نقش مهم همکاری بین امدادگران مختلف اشاره می‌کند: «همکاری تیمی و هماهنگی بین تیم‌های مختلف امدادی، کلید موفقیت ما در این عملیات بود. تیم‌های پزشکی، تامین، و نجات، با هم، به خوبی کار می‌کردند. همکاری بین هلال احمر و دیگر نهادهای امدادی، برای امدادرسانی موثر بسیار ضروری است.»

صادقی، تجربه‌ای تلخ و در عین حال پرمعنا از امدادرسانی به عشایر را توصیف می‌کند: «خستگی، گاهی به حدی می‌رسید که دیگر توان انجام کار را نداشتی. اما دیدن لبخند رضایت بر لب‌های مردم، همین خستگی را از بین می‌برد. دیدن امید و شادی در چشمان کودکان، بزرگ‌ترین پاداش برای ما بود.» او در پایان، به اهمیت کمک‌های مردمی در این شرایط اشاره می‌کند: «مردم، با کمک‌های خود، به عشایر، موجب آرامش و تسکین شدند و خیلی زود با کمک خیرین چادرها و وسایل زندگی در اختیار آنها قرار گرفت و دوباره شادی به جریان زندگی آنها بازگشت.» او به این موضوع اشاره می‌کند که امداد در کوهستان با کار در شهر قابل مقایسه نیست. کار وقتی سخت‌تر می‌شود که خانواده‌ای نیاز به کمک و امداد داشته باشند که در نقاط صعب‌العبور زندگی می‌کنند. در این مناطق نه می‌توان با اقروود حرکت کرد و نه با خودروهای دیگر. نکته اینجا است که بارها پیش آمده که خودروهای مقاوم سازمان نیز در این مسیرها گرفتار شده‌اند و اصولاً در هر امدادی که در این مناطق انجام می‌شود به شدت آسیب می‌بینند و هر بار که خودرو از ماموریت به پایگاه بر می‌گردد نیاز به تعمیرات اساسی دارد. او می‌گوید: بهترین اقدام برای کاهش آسیب در مناطق عشایری این است که جوان‌ها در هر ایل و قبیله‌ای که به صورت عشایری زندگی می‌کنند کمک‌های امداد و نجات را یاد بگیرند تا در صورت بروز برخی از حوادث که نیاز به کمک‌های اولیه وجود دارد خودشان بتوانند مشکل را برطرف کنند و وقتی تیم امداد و نجات عازم یک ماموریت شود که شرایط اضطرار پیش آمده باشد. این را از این جهت می‌گویم که گاهی رسیدن به چادری در دل کوهستان بیش از ۲۴ ساعت برای امدادگران زمان می‌برد و به همین دلیل با آموزش برخی از کمک‌ها به جوانان عشایری می‌توان بار زیادی از دوش تیم‌های امدادی برداشته شود.

آموزش و پیشگیری:

یکی از محورهای اصلی فعالیت سازمان امداد و نجات در این استان، آموزش عشایر در زمینه پیشگیری و مواجهه با بلایای طبیعی است. ارشادی تأکید می‌کند که آموزش‌های مختلفی، از جمله آموزش‌های اولیه کمک‌های اولیه، روش‌های مقابله با حوادث، و شناسایی خطرات طبیعی، به عشایر ارائه می‌شود. این آموزش‌ها به صورت کارگاه‌های عملی، سمینارها و جلسات آموزشی در مناطق مختلف عشایری برگزار می‌شوند. در این راستا، همکاری بادهیاران، ریش‌سفیدان و سایر نهادهای محلی، بسیار حائز اهمیت است.

تجهیزات و امکانات

او توضیح می‌دهد که امدادگران از تجهیزات و امکانات خاص برای عملیات امداد و نجات در مناطق عشایری استفاده می‌کنند. این تجهیزات شامل وسایل ارتباطی پیشرفته، ابزارهای نجات کوهستانی، نیروهای متخصص امداد و نجات، و مواد اولیه امدادی است. همچنین، برنامه‌ریزی‌هایباری استفاده از تجهیزات متناسب با شرایط خاص هر منطقه و نوع حادثه، به‌طور مداوم مورد بازنگری قرار می‌گیرد.

سیل و چالش‌هایی که از عمده مشکلات عشایر است

ارشادی، با اشاره به نقش سیل در آسیب‌رسانی به عشایر، بر این موضوع تکیه می‌کند که یکی از اولویت‌های سازمان امداد و نجات، آماده‌سازی و امدادرسانی در زمان وقوع سیل است. چراکه احتمال وقوع باران‌های سیل‌آسا در مناطق کوهستانی این استان بالا است. این آماده‌سازی‌ها شامل شناسایی مناطق مستعد سیل، آماده‌سازی پناهگاه‌های اضطراری، توزیع اقلام امدادی، و ایجاد مسیرهای ارتباطی اضطراری می‌شود. همچنین، آموزش‌های ویژه برای مقابله با سیل و حفظ ایمنی در مناطق سیل‌خیز، برای عشایر ارائه می‌شود.

همکاری و مشارکت

ارشادی خاطرنشان می‌کند که همکاری با نهادهای مختلف، از جمله دهیارها، شوراهای عشایری و سایر سازمان‌های دولتی، برای ارائه خدمات امدادی و پیشگیرانه به عشایر، ضروری است. این همکاری شامل اشتراک‌گذاری اطلاعات، هماهنگی در زمان بحران، و ایجاد شبکه‌ای از ارتباطات است.

او به این نکته تأکید می‌کند که امداد رسانی در برخی از مناطق برای خود امدادگران نیز خطرناک است چرا که بیشتر عشایر به‌طور پرآکنده در کوهستان مستقر هستند و وقتی درخواست کمک می‌کنند شناسایی محل استقرار آنها بسیار سخت می‌شود در یکی از موارد اخیر ها که نیروهای امدادی برای کمک به عشایر به مناطق کوهستانی رفته بودند، برای خود ماهی چالشی تبدیل شده بود چرا که سه روز از آنها بی‌خبر بودیم نه راه ارتباطی با آنها داشتیم و نه می‌توانستیم محل آنها را شناسایی کنیم و بعد از سه روز آنها به پایگاه برگشتند او با تأکید بر اینکه این اتفاقات بیشتر در پایگاه کوه‌رنگ اتفاق می‌افتد بر این موضوع تکیه می‌کند که پراکندگی عشایر در سطح ییلاق کار را دشوار می‌کند گاهی برای رسیدن به آنها نمی‌توان از هیچ ماشین و یا خودرویی استفاده کرد و مسیرها مال رو هستند و این کار را برای نیروهای امدادی بسیار سخت‌تر می‌کند. او پیشنهاد می‌دهد: افزایش بودجه برای تجهیز بیشتر تیم‌های امداد و نجات و بهبود دسترسی به مناطق عشایری، ارتقای سطح آموزش‌های امدادی و پیشگیرانه برای عشایر، با تمرکز بر روش‌های مقابله با حوادث طبیعی، ایجاد سیستم اطلاع‌رسانی سریع‌تر و کارآمدتر در زمان وقوع حوادث و توسعه همکاری‌های بین‌بخشی و مشارکت بیشتر نهادهای محلی در امدادرسانی است.

به اعتقاد او اطلاعات به‌روز و دقیق در مورد محل سکونت عشایر و تعداد دام‌ها در زمان بروز بحران، کمک خوبی می‌کند که این آمار وجود ندارد. او عدم دسترسی به اینترنت در برخی از مناطق عشایری را مشکل بزرگ دانسته و معتقد است این موضوع برقراری ارتباط را بسیار سخت می‌کند. معاون امداد و نجات استان چهارمحال و بختیاری نیاز به نیروهای امدادی آموزش دیده و آشنا با فرهنگ و آداب عشایر، برای امدادرسانی موثر و به‌حداقل رساندن آسیب‌های روانی را مهم می‌داند چرا که معتقد است بروز مخاطرات متعدد در مناطق عشایری همزمان با کمبود امکانات و منابع، امدادرسانی را دشوارتر می‌کند. از سوی دیگر برخی از مخاطرات طبیعی مانند خشکسالی و سیل، به صورت مکرر در مناطق عشایری رخ می‌دهند که نیازمند برنامه‌ریزی بلندمدت برای سازگاری با این شرایط است.

«شهروند» در مورد شرایط سخت امدادرسانی به عشایر توسط نیروهای هلال احمر گزارش می‌دهد

بزرگ‌ترین پاداش در انتهای مسیری طاقت‌سوز

[**ملیحه محمود خواه**] در دل دشت‌های وسیع و کوهستان‌های سر به فلک کشیده، عشایر ما در ییلاق و قشلاق، زندگی خود را با فراز و نشیب‌های طبیعت پیوند داده‌اند. اما این زندگی، در مواقع بحران و نیاز به امداد، با چالش‌های بی‌سابقه‌ای روبه‌رو می‌شود. مسیرهای دشوار و غیرقابل دسترسی، جاده‌هایی که گویی توسط طبیعت خروشان حفر شده‌اند، مانع رسیدن هر چه سریع‌تر امدادگران به مناطق دوردست می‌شوند. بارش برف سنگین در زمستان، طوفان‌های سهمگین، و جاده‌های خاکی که در زیر لایه‌های گل و لای فرو می‌روند، همراه با مشکلات لجستیکی و کمبود امکانات، امدادرسانی را به آزمونی طاقت‌فرسا تبدیل می‌کنند. این شرایط دشوار، نه تنها سرعت امدادرسانی را به شدت کاهش می‌دهد، بلکه بر شدت رنج و آسیب‌پذیری عشایری می‌افزاید. امدادرسانی به عشایر در ییلاق و قشلاق، نیازمند هم‌افزایی تلاش‌های سازمان‌های امدادی، همدلی و همراهی جوامع محلی، و بکارگیری هر چه بیشتر تجهیزات و مهارت‌های ویژه است.

دقیق و هماهنگی بین نهادهای امدادی، ضروری و حیاتی است.

با توجه به چالش‌های فوق، پیش‌بینی و آمادگی برای وقوع حوادث و بلایای طبیعی در مناطق عشایرنشین، امری ضروری است. ایجاد پایگاه‌های امدادی پیشرفته، آموزش نیروهای امدادی برای کار در شرایط سخت و توسعه سیستم‌های ارتباطی مطمئن، از جمله راهکارهای کلیدی برای بهبود امدادرسانی در این مناطق هستند. همچنین، مشارکت فعال جوامع عشایری در برنامه‌ریزی و اجرای عملیات امدادرسانی، می‌تواند در افزایش کارایی و سرعت عمل نقش بسزایی داشته باشد.

امداد و نجات عشایر در یکی از استان‌های عشایرنشین

چهارمحال و بختیاری با جمعیت قابل توجه عشایری، یکی از استان‌های آسیب‌پذیر در برابر مخاطرات طبیعی است. مهدی ارشادی معاون امداد و نجات استان چهار محال و بختیاری توضیح می‌دهد که در این استان بیش از ۶۵ هزار خانواده عشایری زندگی می‌کنند و تابستان‌ها را در این استان و بقیه سال را در استان‌های دیگر سبزی می‌کنند و در واقع این جمعیت در مناطق ییلاقی و خوش آب و هوای کوهستانی این استان حضور دارند.

او معتقد است که سبک زندگی عشایر و اعتماد به طبیعت و وابستگی به حیوانات، عشایر را در برابر مخاطرات طبیعی آسیب‌پذیر می‌کند. ارشادی، تأکید می‌کند که چهارمحال و بختیاری از استان‌های پرجمعیت عشایری کشور است و شیوه زندگی عشایر، با توجه به کوچ‌نشینی و حضور در مناطق کوهستانی و دورافتاده، چالش‌های خاص امدادی را ایجاد می‌کند. عوامل متعددی مانند دسترسی دشوار به مناطق عشایری، عدم زیرساخت‌های مناسب ارتباطی، نوسانات آب و هوایی و ریسک بالا در مواجهه با بلایای طبیعی، باعث افزایش آسیب‌پذیری عشایر در برابر حوادث می‌شود.

امداد کوهستان و نقش آن

در خصوص امداد کوهستان، ارشادی توضیح می‌دهد که سازمان امداد و نجات، تیم‌های امداد کوهستان مجهز در استان دارد. این تیم‌ها شامل افراد متخصص در زمینه کوهنوردی، نجات و امداد در شرایط دشوار هستند. برای دسترسی به مناطق عشایری، از امکانات مختلفی مانند خودروهای چهارچرخ، هلی‌کوپتر و سایر تجهیزات استفاده می‌شود. آنها همچنین بر روی ایجاد ارتباط با جوامع محلی و آموزش روش‌های پیشگیری از حوادث طبیعی نیز تمرکز دارند.

...

آموزش‌های حیاتی برای عشایر

مصدومان، کنترل خونریزی، و مصدومیت‌های رایج در شرایط بحرانی متمرکز باشد. آموزش‌های مربوط به تشخیص علائم اولیه بیماری‌های مرتبط با شرایط جوی، و انجام اقدامات اولیه برای درمان این بیماری‌ها نیز ضروری است. این آموزش‌ها باید به صورت عملی و با استفاده از تجهیزات مناسب، و به زبان محلی ارائه شوند. آموزش‌های مدیریت بحران برای عشایر بسیار اهمیت دارد، باید بر چگونگی سازماندهی و هماهنگی در مواقع بحران، و ارتباط با تیم‌های امدادی، تمرکز کنند. عشایر باید بدانند که در صورت وقوع حادثه، چه اقداماتی را باید انجام دهند، چگونه با تیم‌های امدادی ارتباط برقرار کنند، و چه اطلاعاتی را به آن‌ها ارائه دهند. این آموزش‌ها باید شامل آموزش‌های مربوط به استفاده از تلفن همراه در مناطق دورافتاده و روش‌های ارتباطی

...

امدادرسانی و امداد و نجات به مناطق عشایرنشین، چالش‌های منحصر به فردی را به همراه دارد که فراتر از پیچیدگی‌های امدادرسانی به مناطق شهری و روستایی است. این چالش‌ها ناشی از عوامل مختلفی هستند که در هم تنیده شده و امدادرسانی را به ماموریت‌هایی دشوارتر تبدیل می‌کنند.

مناطق عشایرنشین اغلب در مناطق کوهستانی، دورافتاده و با دسترسی‌های بسیار محدود قرار دارند. مسیرهای ناهموار، جاده‌های خاکی و گاهی اوقات، فقدان جاده‌های مناسب، مانع عبور تجهیزات سنگین امدادی و امداد رسانی می‌شوند. علاوه بر این، شرایط آب و هوایی نامساعد، مانند بارش‌های سنگین برف، سیلاب‌ها، یا طوفان‌ها، دسترسی را به شدت محدود و خطرناک می‌کنند. بسیاری از این مناطق به دلیل شرایط جغرافیایی و اقلیمی به صورت فصلی غیرقابل دسترسی هستند.

از سوی دیگر ارتباطات در این مناطق، اغلب با مشکل مواجه است. عدم دسترسی به شبکه‌های تلفن همراه و اینترنت، اطلاع‌رسانی و هماهنگی را به چالش می‌کشد. همچنین، زبان محلی و اختلافات فرهنگی ممکن است بر روند ارتباطات و هماهنگی با جوامع عشایری تأثیرگذار باشد. عدم هماهنگی بین نهادهای مختلف امدادی و محلی، و نیز عدم آگاهی از نیازهای دقیق جوامع عشایری، می‌تواند مانع از امدادرسانی موثر شود.

زندگی خاص: نیازمند کمک رسانی ویژه

زندگی عشایری با سبک زندگی خاص خود، نیازمند در نظر گرفتن ویژگی‌های منحصر به فردی است. چگونگی اسکان موقت، نوع و میزان نیازهای غذایی، محل نگهداری دام‌ها و سایر حیوانات، و همچنین نیازهای خاص بهداشتی و درمانی، باید مورد توجه قرار گیرد. امدادرسانی باید با درک عمیق از فرهنگ و سنت‌های عشایری انجام شود تا از آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی جلوگیری شود. این در حالی است که دسترسی به تجهیزات و منابع مناسب امدادی در مناطق عشایرنشین، به دلیل دورافتادگی و محدودیت‌های جغرافیایی، دشوار است. حمل و نقل تجهیزات سنگین و کارکنان امدادی در این مناطق نیازمند برنامه‌ریزی و منابع قابل توجهی است. همچنین، تأمین سوخت در مناطق دورافتاده، می‌تواند به چالش‌های بزرگی منجر شود.

مشکلات این چنینی در حالی مطرح است که تأخیر در رسیدن امداد رسانی و تجهیزات به مناطق عشایرنشین، می‌تواند پیامدهای بسیار جدی و طولانی مدتی برای جوامع عشایری داشته باشد. این تأخیر می‌تواند منجر به افزایش تلفات جانی و مالی، از بین رفتن منابع حیاتی مانند دام‌ها، و آسیب‌های روانی و اجتماعی شود. به همین دلیل، برنامه‌ریزی

سیل، زلزله، و حوادث طبیعی، همواره تهدیدی جدی برای عشایر ساکن مناطق صعب‌العبور هستند. تیم‌های امداد و نجات، با تمام توان خود، در تلاشند تا به این جوامع آسیب‌دیده برسند، اما تعداد بالای ماموریت‌ها در مناطق دشوار، هم برای امدادگران و هم برای عشایر، مشکلات و چالش‌های قابل توجهی ایجاد می‌کند. کاهش این ماموریت‌ها مستلزم آموزش‌های هدفمند و عملی برای عشایر است. عشایر، به دلیل شیوه زندگی و محل سکونتشان، نیازمند آموزش‌هایی هستند که به‌طور خاص برای شرایط ویژه آنان طراحی شده باشد. این آموزش‌ها باید بر سه حوزه کلیدی تمرکز کنند: آمادگی پیشگیرانه، امداد اولیه، و مدیریت بحران. آموزش‌های پیشگیرانه در این حوزه، باید بر شناسایی خطرات احتمالی در مناطق صعب‌العبور، مانند سیلاب، رانش زمین، و طوفان‌های شدید، تمرکز کنند. عشایر باید بتوانند نقاط خطر را شناسایی کرده و در صورت وقوع بحران، به سرعت واکنش نشان دهند. این آموزش‌ها شامل آموزش‌های عملی درباره ساخت و نگهداری چادرهای مقاوم در برابر شرایط جوی، روش‌های پیشگیری از حریق و مراقبت از دام‌ها در شرایط بحرانی هستند. به کارگیری نقشه‌های منطقه‌ای و شناسایی مسیرهای امن فرار، از دیگر مهارت‌های حیاتی در این بخش است.

آموزش‌های عملی در زمینه ساخت و نگهداری سازه‌های مقاوم در برابر سیل و طوفان، و همچنین روش‌های تخلیه سریع و ایمن در مواقع اضطراری، از اهمیت بالایی برخوردارند. همچنین آموزش‌های مربوط به مدیریت منابع طبیعی و جلوگیری از تخریب محیط زیست، می‌تواند در پیشگیری از حوادث طبیعی نقش موثری داشته باشد. امداد اولیه، یکی از اجزای مهم و حیاتی در مقابله با بحران است، آموزش‌های امداد اولیه به عشایر باید بر چگونگی مراقبت از